

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3286/2023. (VI. 15.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.1.365/2021/17. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Pálvölgyi László ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt ügy lényege a következő.
- [3] A Kiskunfélegyházi Járásbíróság a 2020. október 30-án kihirdetett 1.B.90/2018/52. számú és – a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.33/2021/11. számú végzése folytán – 2021. június 22-én jogerős ítéletével az indítványozót vesztegetés büntette miatt 300 napi tétel, napi tételenként 1 500 forint, mindösszesen 450 000 forint összegű pénzbüntetésre ítélte.
- [4] A jogerős ítéleti tényállás – alkotmányjogi panasszal érintett részének – lényege a következő.
- [5] Az indítványozó a zártkörűen működő részvénytársaság kereskedelmi igazgatójaként több, azonos tartalmú termeltetési keretszerződést kötött egy termelővel. A termelő arra vállalt kötelezettséget, hogy a zrt. kizárólagos tulajdonát képező, meghatározott számú napos libát a jó gazda gondosságával szakszerűen felneveli, és a zrt. részére átadja az előzetesen közölt átvételi napon. A kihelyezett állomány tulajdonjogát a zrt. fenntartotta.
- [6] A szerződéses időszakban az állatállományban fertőzés miatt folyamatos volt az elhullás. A termelő az egyik állatállomány kapcsán azt jelezte a zrt. felé, hogy állategészségügyi problémák miatt nem lehetséges az állatállomány szerződés szerinti időpontban történő elszállítása. Javasolta az állatállomány tollfosztását azzal, hogy az így szerzett tollpénzből tudná etetni az állatokat. Az indítványozó közölte a termelővel, hogy nem engedélyezi a tollfosztást, és ha az elszállítás a tollfosztás miatt meghiúsul, úgy az a termelőnek felróható szerződészegésnek minősül.
- [7] A vonatkozó jogszabályok alapján az állatorvos jogosult igazolást kiállítani arról, hogy az állatállományt megvizsgálva azt egészségesnek és szállításra alkalmasnak találta. A termelő szolgáltató állatorvosa egy állatgyógyászati és kereskedelmi kft. ügyvezető igazgatója volt ebben az időben, de tevékenységét a libaállomány egészségügyi ellátásával kapcsolatban magán-állatorvosként mint egyéni vállalkozó látta el.
- [8] Az indítványozó a zrt. kereskedelmi igazgatójaként egyeztetett az állatorvossal a tervezett libaszállításról, s az állatorvos arról tájékoztatta, hogy az állatállomány a kezelése alatt áll, erre tekintettel ellenzi a tervezett szállítást és a szállításhoz szükséges állatorvosi igazolást nem kívánja kiállítani. Az indítványozó ekkor azt a kijelentést tette, hogy amennyiben az állatorvos kiállítja a szállításhoz szükséges igazolást, akkor a többszörösét fizetné annak, mint amit az állatorvos a termelőtől kap. Az állatorvos a kérésnek nem tett eleget és a kért igazolást nem állította ki, így a tervezett szállítás meghiúsult.
- [9] Az eljáró bíróság az indítványozót bűnösnek mondta ki a Btk. 290. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő, gazdálkodó szervezet önálló intézkedésre jogosult tagjának kötelessége megszegésére irányuló vesztegetés büntetében.
- [10] A bíróság jogerős határozata ellen az indítványozó védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt elsődlegesen felmentés, másodlagosan a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése és új eljárásra utasítás érdekében.
- [11] Álláspontja szerint az eljáró bíróságok törvénytörően mondták ki bűnösnek az indítványozót vesztegetés büntetében, helytelenül választották meg az alkalmazandó jogszabályt és nem helyes a cselekmény minősítése sem. A bíróságok a vesztegetés minősített esetének megvalósulásához szükséges jogi alapként a Pp. és a Ptk. gazdálkodó szervezet fogalmából indultak ki, amelyek szerint nem vitásan az egyéni vállalkozó is gazdálkodó szervezet. A védő álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem ismerték fel, hogy az a jogi kötelezettség, amely-

nek a megszegésére történő felhívás releváns, a magán-állatorvoshoz kötött, és nincs összefüggésben a gazdálkodó szervezettel, mert ezen kötelezettség alanya kizárólag a magánvállalkozó lehet. Kifejtette tovább, hogy a magán-állatorvos ebben a minőségében az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről 2009. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Evecvtv.) alapján nem lehet egyéni vállalkozó, így e tevékenység gyakorlására az egyéni vállalkozóra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók. Ezért a terhelt terhére rótt bűncselekmény alapesete sem alapítható meg.

- [12] A Kúria a 2022. november 4-én meghozott Bfv.III.1.365/2021/17. számú végzésével a felülvizsgálati indítványt elbírálva a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [13] A Kúria megvizsgálta, hogy az egyéni vállalkozó gazdálkodó szervezetnek minősül-e, továbbá, hogy az állatorvos a tevékenysége kifejtésekor önálló intézkedésre jogosult személy volt-e.
- [14] Kifejtette, hogy a Btk. 459. § (1) bekezdés 8. pontja – és az azt kitöltő jogszabály alapján – az egyéni vállalkozó gazdálkodó szervezetnek minősül. Egyéni vállalkozó esetében azonban a dolog természetéből adódóan nem a szervezeten belüli pozíció, a gyakorolt hatáskör vagy a szervezet működésére kiható döntési jogosultság a meghatározó annak eldöntésekor, hogy valaki önálló intézkedésre jogosult-e. A Kúria szerint ez ugyanis valójában automatizmushoz vezetne, vagyis egyéni vállalkozó mint gazdálkodó szervezet esetében mindig a bűncselekmény minősített esetét kellene megállapítani. A speciális alanyiság szempontjából ezért a konkrét tevékenység végzésének, egyes döntési jogosultság meglétének, egy adott folyamat mikénti elvégzésének van jelentősége.
- [15] A Kúria a tényállás alapján azt állapította meg, hogy a magán-állatorvosnak állatorvosként olyan kizárólagos jellegű állat-egészségügyi döntési jogköre volt, amely alapján határozta meg az állatok elszállításának lehetőségét. Az általa kiadható állatorvosi bizonyítvány hiányában sor sem kerülhetett arra, hogy a hatósági állatorvos az állatok szállítását engedélyezze.
- [16] A Kúria ekként – egyetértve a jogerős ítélet jogi minősítésével – megállapította, hogy ilyen jellegű tevékenység érdekében jogtalan előny adása vagy ígérese nyilvánvalóan azt jelenti, hogy az elkövető az adott kizárólagos döntési, ezáltal hatalmi helyzetben lévő személynek az ebbéli helyzetét felhasználva kívánta az érdekét érvényesíteni. Ez pedig fokozott társadalomra veszélyességet jelent, miáltal szigorúbb büntetőjogi megítélést eredményez.
- [17] 1.1. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kiskunfélegyházi Járásbíróság 1.B.90/2018/52. számú ítélete, a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.33/2021/11. számú és a Kúria Bfv.III.1.365/2021/17 számú végzése ellen.
- [18] Indítványában az Alaptörvény 28. cikkének, a XXVIII. cikk (1), (2) és (4) bekezdésének sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését.
- [19] Álláspontja szerint ügyében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azért sérült, mert az eljáró bíróságok az Alaptörvény 28. cikkét figyelmen kívül hagyva önkényesen értelmezték a jogszabályokat. Álláspontja szerint a büntetőjogi szabály a gazdálkodó szervezet vonatkozásában utaló szabályt alkalmaz a cselekmény elkövetésekor a régi Ptk.-ra, míg annak elbírálásakor a Pp. szabályainak alkalmazhatóságára. Mindkét szabály szerint az egyéni vállalkozó a Btk. által aktuálisan hivatkozott, keret jogszabálya alapján gazdálkodó szervezetnek minősül. Az indítvány szerint az egyéni vállalkozóra vonatkozó Evecvtv. kifejezetten tiltja annak a magán-állatorvosra vonatkozó alkalmazását, a speciális jogszabály kizárólag a személyi jövedelemadó és járulékfizetés megállapítása okából utal az egyéni vállalkozóra. Sérelmezte továbbá, hogy a magánállatorvos mint egyéni vállalkozó a büntetőjog értelmezésében önálló intézkedésre jogosult személy.
- [20] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Ehhez képest az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [21] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [22] Alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani, az indítvány határidőben érkezett. Az indítványozó jogi képviselő útján jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.

- [23] Az indítványozó az alapügyben, a büntetőjogi felelősségéről döntést hozó első- és másodfokú határozatot, valamint a jogerős ítéletet hatályában fenntartó felülvizsgálati eljárásban meghozott végzést támadta, mely döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai lehetnek.
- [24] Az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyben terhelt volt.
- [25] 2.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, továbbá indokolja a bírósági döntések Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [26] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) és (4) bekezdése, valamint a 28. cikk sérelmét állító része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában, valamint a 27. §-ban meghatározott feltételeknek. Az indítvány ebben a részében kizárólag az Alaptörvény rendelkezését jelöli meg, azonban azt nem, hogy a megjelölt rendelkezések pontosan miért és milyen összefüggésben sérültek volna. Következésképpen az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást, ezért az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján az indítványt ebben a részében érdemben nem vizsgálhatta {3244/2022. (V. 18.) AB végzés, Indokolás [16]; 3548/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [44]; 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság mindezen felül jelen ügyben is rámutat arra, hogy az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére önmagában hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {vö. 3466/2020. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]; 3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]}, továbbá az indítványozó érvelése sem hozható összefüggésbe a 28. cikkben megfogalmazott követelményekkel.
- [28] 2.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [29] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [30] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróságok önkényes jogértelmezése következtében sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga.
- [31] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. §-a szerinti befogadhatósági feltétellel összefüggésben elsőként jelen ügyben is megállapítja, hogy a bírói döntésekkel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz nem hagyományos értelemben vett jogorvoslat. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {vö. 3224/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [20]; 3507/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [10]; 3471/2021. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [21]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; 3462/2020. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [32] Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {vö. 3529/2021. (XII. 13.) AB végzés, Indokolás [21]; 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {vö. 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [33] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [34] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában felhozott minden kifogására az eljáró – a bűnösség kérdésében döntéshozatalra hivatott és jogosult – bíróságoktól választ kapott.
- [35] A jogerős ítélet, majd pedig a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott végzése részletes indokát adta annak, hogy az egyéni vállalkozó milyen jogszabály alapján minősül gazdálkodó szervezetnek, továbbá az alapügyben

- az állatorvos miért volt önálló intézkedésre jogosult személy (elsőfokú ítélet, Indokolás [48]–[49], másodfokú végzés, Indokolás [28]–[33], Kúria végzése, Indokolás [34]–[52]).
- [36] Amint az Alkotmánybíróság korábban is kifejtette, „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [37] Ezzel szemben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének állításával valójában megismételte az elsőfokú, majd a jogerős döntéssel szemben felhozott, és a másodfokú bíróság, valamint a Kúria által már megválaszolt kifogásait.
- [38] Az indítvány valójában és kizárólag az indítványozó számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikája. Az indítványozónak a bírói döntés ellenében felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak.
- [39] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [40] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2023. május 30.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/94/2023.

